

(Proiect)

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____
din _____ 2022

**privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor
privind viața sexuală și violența în familie)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie).

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**pentru modificarea unor acte normative
(asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală
și violența în familie)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. – Articolul 63 alineatul (3) din Codul familiei nr. 1316/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47-48, art. 201) cu modificările ulterioare, se completează cu cuvintele „în care se include, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.

Articolul II. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 74-75, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 11 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului țării poartă răspundere penală în conformitate cu prezentul cod și sînt trași la răspundere penală pe teritoriul Republicii Moldova dacă infracțiunile săvârșite sînt îndreptate împotriva intereselor Republicii Moldova, împotriva drepturilor și

libertăților cetățeanului Republicii Moldova, împotriva apatridului cu domiciliu permanent pe teritoriul Republicii Moldova, împotriva păcii și securității omenirii sau constituie infracțiuni de război, precum și pentru infracțiunile prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită și dacă în statul străin, în privința lor, nu a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. Sunt pasibili de răspundere penală în conformitate prezentul cod cetățenii străini și apatrizii care au comis infracțiuni pe teritoriul unui alt stat, însă extrădarea acestora nu este posibilă.”.

2. Articolul 103:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 103. Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical persoanelor care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri și instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară”;

la alineatul (1) cuvintele „un alcoolic sau un narcoman” se substituie cu cuvintele „o persoană care suferă de dependență de alcool sau de dependență de droguri”, cuvintele „colectivului de muncă” se substituie cu cuvântul „procurorului”;

la alineatul (5) cuvintele „să o pună sub curatelă” se substituie cu cuvintele „să instituie o măsura de ocrotire judiciară”;

cuvintele „colectivului de muncă” se substituie cu cuvântul „procurorului”.

3. La articolul 109:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă prevăzută la capitolele II-III, V-VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și

în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul infracțiunilor prevăzute la capitolul IV, împăcarea părților poate fi aplicată, doar în cazul minorilor, și doar pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.”

la alineatul (4), după textul „art. 171-175¹” se completează cu cuvintele „cu excepția infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave dacă acestea au fost săvârșite de către minori, sau în cazul infracțiunilor săvârșite asupra minorilor prevăzute la art.”

4. Se completează cu articolul 132² cu următorul cuprins:

„**Articolul 132².** Acte sexuale sau acțiuni cu caracter sexual neconsimțite

(1) Prin act sexual se înțelege acțiunea de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală cu orice parte corporală sau obiect, comisă fie asupra victimei, fie de către victimă.

(2) Prin acțiuni cu caracter sexual se înțeleg orice alte modalități de obținere a unei satisfacții sexuale decât cele indicate în alin. (1), precum și altele decât cele care intră sub incidența art. 173, 287 ori a art. 354 din Codul contravențional.

(3) Se consideră neconsimțit acel act sexual sau acțiune cu caracter sexual care este însoțită de constrângerea fizică sau psihică ori profitarea de imposibilitatea persoanei de a se apăra sau de a-și exprima voința, aplicate împotriva victimei ori împotriva altei persoane.”

5. Articolul 133¹:

la litera a) cuvintele „sub tutelă și curatelă” se substituie cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”;

la litera b) cuvintele „persoanele aflate sub curatelă” se substituie cu cuvintele „persoanele în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”.

6. La articolul 165 alineatul (3) litera a¹), cuvintele „maladia SIDA” se substituie cu cuvintele „virusul HIV”.

7. Articolul 171 va avea următorul cuprins:

„Articolul 171. Violul

(1) Violul, adică actul sexual neconsimțit, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.

(2) Violul:

- a) săvârșit cu bună-știință asupra unui minor;
 - b) săvârșit cu bună-știință asupra unei femei gravide;
 - c) săvârșit asupra unui membru de familie;
 - d) săvârșit de două sau mai multe persoane;
 - e) însoțit de contaminarea intenționată cu o boală venerică;
 - f) săvârșit cu aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de armă;
 - g) săvârșit cu deosebită cruzime, precum și din motive sadice,
- se pedepsește cu închisoare de la 7 la 12 ani.

(3) Violul:

a) persoanei care se afla în grija, sub ocrotirea, protecția, la educarea sau tratamentul făptuitorului;

b) săvârșit cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;

c) însoțit de contaminarea intenționată cu virusul HIV;

d) care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;

e) care a provocat din imprudență decesul victimei

se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani sau cu detențiune pe viață.”.

8. Articolul 172 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 172.** Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite

(1) Acțiuni cu caracter sexual neconsimțite,

se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

a) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor;

b) săvârșite cu bună-știință asupra unei femei gravide;

c) săvârșite asupra unui membru de familie;

d) săvârșite de două sau mai multe persoane;

e) săvârșite cu aplicarea armei sau altor obiecte folosite în calitate de armă;

f) săvârșite cu deosebită cruzime, precum și din motive sadice,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), care:

a) au fost săvârșite cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de 14 ani;

b) au fost săvârșite asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea sau tratamentul făptuitorului;

c) au cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;

d) au provocat din imprudență decesul victimei,

se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 12 ani.”.

9. Articolul 173 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 173.** Hărțuirea sexuală

(1) Hărțuirea sexuală, adică pretinderea prin comportament fizic, verbal sau nonverbal unui act sexual sau a unei alte acțiuni cu caracter sexual dacă prin aceasta se creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau

insultătoare pentru victimă, săvârșită prin profitarea de starea de dependență a victimei sau prin amenințare, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.

(2) Acceași acțiune săvârșită cu bună știință asupra unui minor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani.”

10. Articolul 174:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 174.** Actul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani”;
alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Actul sexual consimțit, săvârșit cu bună-știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani,
se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani.”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Aceleași acțiuni:

a) săvârșite asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea sau tratamentul făptuitorului;

b) săvârșite de două sau mai multe persoane;

c) însoțite de contaminarea intenționată cu virusul HIV;

se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani.”;

11. Articolul 175 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 175.** Acțiuni cu caracter sexual săvârșite cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani

(1) Acțiuni cu caracter sexual consimțite, săvârșite cu bună-știință cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani,

se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 3 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) asupra persoanei care se află în îngrijirea, ocrotirea, protecția, educarea sau tratamentul făptuitorului;

b) de două sau mai multe persoane;

c) asupra unui membru de familie,

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 6 ani.

(3) Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) nu este pasibilă de răspundere penală dacă este la nivel apropiat cu victima în ceea ce privește vârsta și dezvoltarea fizică și psihică.”.

12. La articolul 175¹ alineatul (1), după cuvintele „unei întâlniri” se completează cu textul „, inclusiv prin intermediul rețelelor de comunicații electronice,”.

13. Articolul 177 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Răspîndirea informației cu caracter sexual, alte imagini sau înregistrări cu conținut sexual, inclusiv, prin intermediul tehnologiilor informaționale comise în scop de răzbunare, ură sau înjosire, a lezării onoarei și demnității persoanei,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani.”.

14. Articolul 201¹:

la alineatul (1) textul „de pînă la 3 ani” se substituie cu textul de „pînă la 4 ani”;

alineatul (2) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) săvârșite cu bună-știință față de un minor sau față de o femeie gravidă ori profitînd de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității ori altui factor;”

15. La articolul 206 alineatul (3) litera d¹) cuvintele „maladia SIDA” se substituie cu cuvintele „virusul HIV”.

16. În tot cuprinsul articolului 212, cuvintele „maladia SIDA” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „virusul HIV” la forma gramatical corespunzătoare.

17. Se completează cu articolul 220¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 220¹.** Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării serviciilor sexuale online

(1) Îndemnul, determinarea sau înlesnirea prestării de către o altă persoană a serviciilor sexuale online, adică transmiterea instantanee, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, contra plată, a imaginilor video care conțin fie reprezentarea persoanei angajate în activități sexuale explicite, fie reprezentarea unei părți intime a corpului persoanei, în scopul obținerii direct sau indirect, unor venituri, dacă fapta nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau pornografiei infantile,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 650 la 3000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) asupra unei femei gravide;

b) de două sau mai multe persoane;

c) asupra a două sau mai multe persoane

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1000 la 5000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de 200 la 240 ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 15000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 10000 la 15000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 4 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 20000 la 40000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2), soldate cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 15000 la 20000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 30000 la 50000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(5) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală

se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 40000 la 60000 de unități convenționale și cu lichidarea persoanei juridice.”.

18. La articolul 320¹ textul „de pînă la 3 ani” se substituie cu textul „de pînă la 4 ani”.

Articolul III. - Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 52 alineatul (1) se completează cu punctul 29) cu următorul cuprins:

„29) informează victima sau partea vătămată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora.”

2. Articolul 57 alineatul (2) se completează cu punctul 14²) cu următorul cuprins:

„14²) informează victima sau partea vătămată, în cursul acțiunilor de urmărire penală, despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică) și condițiile generale de acordare a acestora;”

3. Articolul 58:

la alineatul (3) punctul 4), cuvintele „, la cerere,” și „ la solicitare,” se exclud;

la alineatul (4):

după cuvintele „tratamentelor inumane sau degradante” se completează cu cuvintele „victima infracțiunilor cu caracter sexual, a violenței în familie”;

se completează cu punctul 5) cu următorul cuprins:

„5) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost) și condițiile generale de acordare a acestora.”

la alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Victima este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Victima minoră este audiată în condițiile art. 110¹”.

4. Articolul 60:

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Partea vătămată în cauzele privind infracțiunile cu caracter sexual și violenței în familie dispune de asemenea de următoarele drepturi:

1) să fie informată despre serviciile de suport de care poate beneficia (asistență medicală, consiliere psihologică, servicii de adăpost, asistență juridică), subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora.

2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele de judecată închise”;

4) să fie audiată în condiții de respectare a demnității și intimității;

5) să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuitul, învinuitul, inculpatul.”.

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Partea vătămată este audiată în condițiile prevăzute de prezentul cod pentru audierea martorului. Partea vătămată minoră este audiată în condițiile art. 110^{1b}”.

5. Articolul 109:

la alineatul (3), după cuvintele „părții vătămăte” se completează cu cuvintele „avocatului acesteia”;

la alineatul (5), se abrogă.

6. La articolul 110¹:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 110¹. Audierea martorului minor**”

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Audierea martorului minor se efectuează de către judecătorul de instrucție în spații special amenajate, dotate cu mijloace de înregistrare audio/video, prin intermediul unui intervievator. Audierea minorului se efectuează în termene restrânse.”

7. Articolul 113 se completează cu alineatul (7) care va avea următorul cuprins:

„(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), confruntarea victimei sau părții vătămate cu persoana bănuită, învinuită pentru infracțiuni de violență în familie sau infracțiuni cu caracter sexual se desfășoară cu acordul victimei sau părții vătămate. În lipsa acordului victimei sau părții vătămate, confruntarea poate avea loc în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală, cu invocarea circumstanțelor importante pentru stabilirea adevărului, care nu pot fi soluționate în alt mod.”.

8. Articolul 215¹:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 215¹**. Măsuri de protecție aplicate victimelor violenței în familie sau infracțiunilor cu caracter sexual”;

la alineatul (1), după cuvintele „violentei în familie” se introduc cuvintele „sau infracțiunilor cu caracter sexual”;

la alineatul (6) cuvântul „judecătorului” se substituie cu cuvântul „judecătorească” și se completează cu următoarea propoziție: „Contestarea încheierii judecătorești nu suspendă executarea ordonanței de protecție.”.

9. La articolul 219 alineatul (4) după cuvintele „suferințele fizice ale victimei” se completează cu cuvintele „gravitatea și persistența suferințelor psihice, inclusiv apărute în legătură cu incapacitatea de a se apăra pe sine sau pe alte persoane,”.

10. La articolul 276 alineatul (1), cifrele „153”, „173”, „198 alin. (1)”, „200”, „202”, „203”, „274” se exclud, iar textul „204 alin. (1)” se substituie cu cifra „204”.

11. Articolul 369 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Partea vătămată a infracțiunilor cu caracter sexual și violenței în familie se audiază în lipsa inculpatului, ultimul avînd dreptul de a pune întrebări prin intermediul apărătorului său, fiindu-i asigurată posibilitatea de a lua cunoștință de declarațiile părții vătămate. Instanța poate dispune printr-o încheiere motivată audierea părții vătămate în condițiile prevăzute de art. 110¹.”.

12. La articolul 371 la alineatul (1¹) textul „în vîrstă de pînă la 14 ani” se exclude.

Articolul IV. - Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 415), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 278³ alineatul (2) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „ Instanța poate dispune audierea victimei prin intermediul videoconferinței.”

2. Articolul 278⁴:

la alineatul (1) cuvintele „sau de către procuror” și cuvintele „, de procuror” se exclud.

se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție depusă în instanța de judecată se repartizează imediat judecătorului, în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(4) Judecătorul care a primit cererea întreprinde imediat măsurile prevăzute la art. 278⁶ alin. (1) și (2), în vederea pregătirii pentru examinare urgentă a cauzei.”.

3. Articolul 278⁶:

la alineatul (3) după prima propoziție se completează cu o propoziție nouă cu următorul cuprins „Victima poate fi însoțită la ședința de judecată de o persoană de încredere aleasă de aceasta, care să îi ofere sprijin moral și care are obligația de confidențialitate.”

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Audierea presupusului agresor, poate avea loc în absența victimei, dacă aceasta din urmă solicită.”

4. La articolul 278⁷:

la alineatul (2)

la litera e) cuvintele „până la soluționarea cazului” se exclud;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Instanța de judecată îi explică victimei modul de accesare a serviciilor destinate victimelor violenței în familie și îi oferă informația despre datele de contact ale serviciilor.”

5. Articolul 278⁸ se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea de prelungire sau revocare a măsurilor de protecție se examinează în condițiile prezentului capitol.”

Articolul V. - La articolul 281 alineatul (1) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, după cuvintele „pentru infracțiuni” se completează cu cuvintele „de violență în familie sau infracțiuni privind viața sexuală, infracțiuni”.

Articolul VI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, cu modificările ulterioare, art. 100), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 37 alineatul (3), după cifra „78¹” se completează cu cifra „318¹”.

2. La articolul 89 alineatul (1) textul „ , inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice” se exclude.

3. Sancțiunea articolului 318¹ va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 45 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 10 la 15 zile”.

4. La articolul 454 alineatul (3) după textul „art. 376 și 433” se completează cu textul „precum și în cazul contravențiilor prevăzute de art. 78¹ și art. 318¹”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI